

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

71. ÅRGANG

11. APRIL 1959

A V I N N H O L D E T :
DEN GODE HYRDE - VIKTIGE INNSKRIFTER OPPDAGET
UNDER PETERSKIRKEN - CHINAS STORE HOPP - BLIKK PÅ
TIDEN - EN BOKANMELDelse - PÅSKEN 1959 I FREDS-
LENGSELENS TEGN - ARRANGEMENTER TIL SOMMEREN
NYTT FRA UTLANDET

NR
7

NESTE NUMMER UTKOMMER 25. APRIL 1959.

Gjør Deres venner til ST. OLAVS venner!

«KIRKEN»

av pastor van der Burg, gir akkurat de greie og oversiktlige svar man først trenger når spørsmålet gjelder katolsk kristendom.

Kjøp den selv eller gi den bort! 145 s. Pris kr. 5.—.

ST. OLAVS FORLAG

Akersv. 5, Oslo Tlf. 42 37 43

Husk

INNSAMLINGEN TIL

ST. HALLVARD KLOSTER

i Sylling — legfolkets eget samlingssted i katolsk atmosfære. Bidrag over postgirokonto nr. 198 91, St. Hallvard Kloster, Sylling.

R.I.P.

BERIT STORBEBKEN,

Hamar,

døde 14. februar, etter å ha mot-

tatt Kirkens hellige nådemidler.

Be for hennes sjel!

Familien.

ROM—ASSISI

21. juli—6. august; 17 Dage Kr. 750 (775 el. 800 etter Værelset)

Prisen dekker Reisen fra København og retur, incl. Sovevogn, Kost og Logi i gode Pensioner & Privathus til Assisi og Firenze.

Program tilsendes fra Lederen:

Paul d'Auchamp, Præst, Aakirkeby, Danmark.

FYRINGSOLJE

brukes av

- St. Olavs kirke
- Bispegården
- St. Josefs Institutt
- Vor Frue Hosp. Nerveavd.
- St. Dominikus kirke
- Lunden Kloster
- St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem
- Sta. Katarinahjemmet
- St. Franciskus Kirke
- St. Franciskus Hosp.
- St. Pauls Kirke
- Vår Frue Kirke
- Marias Minde
- St. Franciskusøstrenes Moderhus
- Øyenklinikken
- St. Josefs Hosp., Drammen
- St. Torfinns Klinikk, Hamar
- St. Elisabeth Inst.
- St. Mikael's Kirke
- St. Mikael's Prestegård
- St. Theresia kirke
- St. Franciskus Hosp.
- St. Magnus Kirke
- St. Magnus presteg.
- St. Elisabeth Hosp.
- Vår Frue Kirke
- Bispegården
- St. Olavs Kirke,
- Bispegården

Oslo

Arendal

Bergen

Hammerfest

Hønefoss

Lillestrøm

Tromsø

Trondheim

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9 III
Tlf. 14 339

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent alle hverdager kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

BØNNENS APOSTOLAT

APRIL: For arbeidet for dem som har tappt troen på Kristus. — Om dyktige legfolk til hjelp for misjonærene.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Sosialkuratoren treffes etter avtale.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 2. APRIL, 2. s. etter Påske: Ep. I. Pet. 2, 21—25. Ev. Joh. 10, 11—16. Mandag: Hermenegildus, mart. Tirsdag: Justin, mart. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Magnus, mart. Fredag: Ferialdag. Lørdag: Marias lørdagsmesse.
SØNDAG 19. APRIL, 3. s. etter Påske: Ep. I. Pet. 2, 11—19. Ev. Joh. 16, 16—22. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Anselm, bisk., bekj., kirkelærer. Onsdag: Soter og Caius, paver, martyrer. Torsdag: Georg, mart. Fredag: Fidelis av Sigmaringen, mart. Lørdag: Markus, evangelist. — De store litanier.
SØNDAG 26. APRIL, 4. s. etter Påske: Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. Joh. 16, 1—14.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegr. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteim kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23. tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegr. tlf. 3604	8.15 6.20	10.30 —
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	—	—
BODØ: St. Eysteims kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

DEN GODE HYRDE

I selve Påskenen og på 1. Påskedag slår liturgien ut i en fullkommen sluttakkord. Som i en symfonis siste sats nådde fastetiden sitt høydepunkt i Den stille ukes spenningsfulle toner og motiver og krevet en harmonisk utløsning. Mer enn noensinne visste vi at den måtte komme, siden vi var til stede ved tvekampen mellom død og liv, ja, mellom selve Døden og selve Livet.

Ingenting engasjerer oss mer enn spørsmålet om død og liv. Derfor også er Påskeliturgien, der den oppstandne Herre kommer oss imøte, istand til å rive vår bange og svikefulle fortid i stykker og til å føre oss inn i befrielsens fremtid.

Med det samme Kirken har feiret Påskemysteriet, besinner den seg på det forunderlige møte mellom død og liv, som utspilte seg i oss, Kirkens lemmer, fordi det først fant sted i ham som er vårt Hode, den levende Kristus. Allerede dagen efter hører vi, som en oppfordring til oss alle, hvordan Kristus selv forklarer Skriften for de to disipler på veien til Emmaus og «gjorde deres hjerter brennende».

Guds løfter er gått i oppfyllelse utover all menneskelig forventning og beregning. Guds tålmodige omsorg for det gamle Israel, Jahves langsomme selvåpenbaring til sitt folk, har fått sin fullendelse i Kristus og i hans gjerning. Først nå er tegnet blitt til virkelighet, først nå er Skriften oppfylt.

På annen Påskedag begynner messeliturgien med ordene «Herren har ført dere inn i et land som flommer med melk og honning». Det nye Israel er kommet over utilstrekkelighetens Jordan, og Kirken vet at Kristus, og han alene, har bragt oss hjem.

Forat vi skal lære Kristus bedre å kjenne og bedre forstå det som har hendt med oss, også i denne Påsken, overveier Kirken på de følgende søndager noen kapitler av Johannesevangeliet. Apostelen har der overlevert oss noen av Mesterens ord som vi, akkurat som de elleve, bare kan forstå etter Oppstandelsen og etter at Påskelyset er tent i vårt sinn. Denne søndag leser vi evangeliet om den gode Hyrde. Det finnes få avsnitt i Skriften som er så lite kjent som nettopp dette, på tross av de mange bilder av den gode Hyrde som er spredt ut over verden. Eller rettere sagt: kanskje på grunn av alle de gode hyrder som vi får fremstillet: fulle av sødme og i lillafarvet hengivenhet.

Skjønner vi da ikke at Kristus er GUD, og at Jesus fra Nasaret, ett med Faderen, er en mann med karakter, en kjempe, uredd og ærlig? Hyrden er ingen ukjent skikkelse i Den hellige skrift. Temaet som Kristus bruker er ikke nytt. Jahve ga seg selv til kjenne som Israels Hyrde, og profetene ble sendt på hans vegne. Kristus omtaler her et lærestykke som var velkjent for hans tilhørere. Men aldri hadde det vært så aktuelt som i hans egen person. Aldri hadde noen formulert det så direkte, så konkret, så utfordrende.

Lignelsen om den gode Hyrde er ikke blitt uttalt i en intim vennekrets, men som høydepunkt i en av de heftige diskusjoner med jødernes selvopptatte hierarki. Vi er midt oppe i det dramatiske forspillet til Pasjonen, i en ladet atmosfære, i en autoritetskrise der Jesus mer enn noensinne krever å bli anerkjent for den han er og setter opp sin egen person mot de tradisjonelle ledere.

Det skal da heller ikke leses nøytralt og teoretisk «jeg er den gode Hyrde», men «JEG er den gode Hyrde». Det finnes ikke noe sentimentalt i disse ord. Her tar Jesus fullstendig avstand fra fariseernes hovmot og blinde skråsikkerhet. De har sviktet sin oppgave som Guds gesandter. Det er de som sniker seg inn til saueflokken over gjerdet, og som får panikk så snart deres egen dyrebare person er i faresonen.

Men Kristi holdning overfor dem som følger ham er omsorg og mandig ansvarsbevissthet, om nødven-

Théodore Strawinski: «Den gode hyrde» (1953) — Utført i mosaikk av René Antoniotti.

Viktige innskrifter oppdaget under Peterskirken

Blant de minneverdige fortjenester som avdøde pave Pius XII innla seg, er hans djerpe initiativ til utforskningen av de vatikanske grotter, dvs. de lag av underjordiske arealer som den veldige Vatikan-basilika hviler på. Ingen av hans forgjengere hadde våget et slikt foretagende, og det som drev ham til det står helt i pakt med hans ubønnhørlige sannhetstrang. Det gjaldt ikke mindre enn bevisførelsen av Kirkens historiske opphav. Tradisjonen sier at dette mektige tempel var reist over apostelens Peters grav — Peter, den første biskop av Roma, den første pave. Ville så den moderne arkeologi være i stand til å trenge frem til vitenskapelig bekreftelse av den ærverdige tradisjon, eller ville det være en ferd ned i mørke og usikkerhet?

dig til døden. Han er ingen tilfeldig leikar som berger livet med det samme trusselen viser seg. Den sanne hyrde kaster da kjortelen fra seg, binder ermene opp og forsvarer sin hjord, frivillig, vel vitende om følgene, men uten å *gi seg*. For det er hans hjord.

JEG setter mitt liv til for fårene. Ingen tar det fra meg, men jeg setter det til av meg selv. Jeg har *makt* til å sette det til, og jeg har *makt* til å ta det igjen.»

Farlige, avgjørende timer beviser at Kristus elsker sine troende med en kjærlighet som ikke viker tilbake for det største offer. Hans majestetiske 'Ja' til Kai-fas, hans lidelse og død, er mye mer enn noe som nå engang må tte skje. Det er ingen blind skjebne, men kjærlighet og ansvarsfølelse, så sterke, at vi kan bygge vårt liv på dem.

Og hele denne ubegripelige hengivenhet trer ennå tydeligere frem når han gir oss forklaringen på lignelsen: «Jeg kjenner mine, og mine kjenner meg, slik som jeg kjenner Faderen og Faderen kjenner meg.»

Har vi tenkt over dette: at vi i vår tro går til en som «kjenner» oss? Oss alle, hver enkelt, og fullt ut? Det vil si: også våre feil, våre svakheter, en rekke ubehagelige, frastøtende ting, og vår reelle skyld? Og likevel sammenligner han sitt vennskap for oss med det vennskap som består mellom ham og Faderen...

Det er noe veldig stort troen innebærer. «Lønn» sier her ingenting lengre. Jesus sier at det som ligger mellom ham og oss, er en kopi av den uløselige enhet som binder ham til Faderen.

Og når vi, i tro, ofrer ham vår svikefulle begrensning, binder han seg til oss med et vennskapsbånd av en intensitet som er Guds egen kjærlighet. Det er denne kjærlighet som gjør ham til 'Menneskesønnen' (for et veldig navn!), som deler vårt liv og vår død. Det er denne hengivenhet som gjør ham til den gode Hyrde, den ekte, den fullkomne, den sterke, den tilforlatelige, den vi kan bygge på.

Hvor mange ganger må det ennå bli Påske før vi forstår dette?

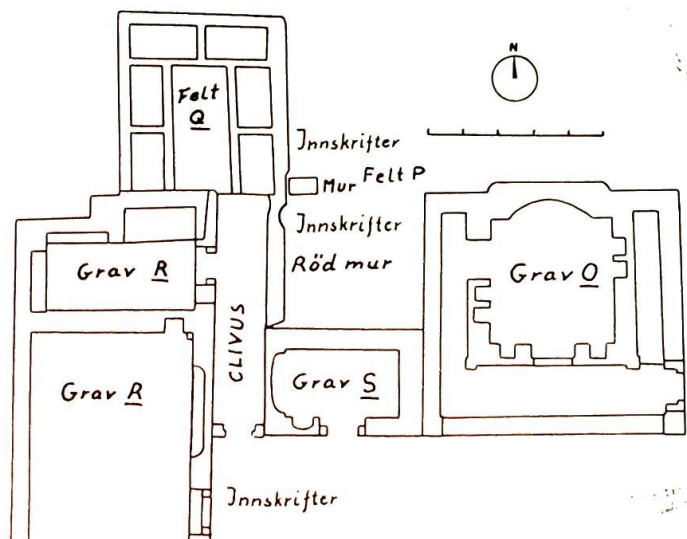
A. Hæck.

Det gigantiske arbeide, forbundet med uhyre tekniske vanskeligheter, ble satt i gang på apostelen Peters minnedag, 29. juni 1939, vel tre måneder etter at Pius XII hadde mottatt valget som Peters etterfølger på Romas bispestol. Den første arbeidsperiode varte 1939—1949. Så kom det hellige år 1950 med en hvilepause, mens ekspertene studerte og vurderte de foreløbige voluminøse dokumentasjoner. En ny forskningsperiode startet i 1952, og selv om forskningen ennå pågår, kan en allerede nå øyne det endelige arkeologiske bevis innen rekkevidde.

Under den første tiårsperioden lyktes det arkeologene å bringe for dagen et større område av den gamle gravgården som strakte seg under basilikaen langs etter en vei (formodentlig Via Cornelia) som gikk fra Tiberen til Vatikan-høyden (montes vaticani). Helt siden 1. årh. e. Kr. fantes noen graver langs med denne veien, og en rekke større og meget praktfulle ble anlagt der i det følgende århundre. Gravene som lå i området under Peterskirken, ble senere — i første halvdel av 4. årh. — dekket til med jord, nemlig da keiser Konstantin ved Milanoediktet av 313 hadde stiftet fred mellom Romer-riket og Kirken og ga seg i kast med det storslagne foretagende å reise en basilika til ære for apostelen Peter, nettopp på det sted på Vatikanerhøyden der man den gang utpekte og hedret apostelfyrstens grav.

Hva arkeologene først fant.

Arkeologene bragte altså for dagen ett område av den gamle gravgården og konsentrerte seg særlig omkring trakten som ligger like under pavealteret og Peterskirkens *confessio*. De kunne således konstatere at det akkurat der hadde fantes et åpent sted (se skissens såkalte felt *P*) belagt med jordfestningsgraver, samt at på sammesteds et typisk monument stakk frem, en *Memoria* over en død. Og under denne

Plan av sonen under Peterskirkens Confessio og pavealteret. — «Innskrifter» står her også for grafitter eller innrissinger.

igjen fantes spor etter en tidligere nedsenkningsgrav. Memoria'en var plasert i en mur (den s.k. *Røde mur*), som kunne dateres tilbake til ca. år 160 e. Kr. og syntes å være av samme alder som muren. Det kunne ikke herske noen tvil om at Memoria'en måtte være identisk med det berømte «troféet» (dvs. martyriets seiertegn eller graven) til Peter i Vatikanet som den romerske presten Gaius omtaler ca. 200. Disse ordene av Gaius er bevart hos kirkehistorikeren Eusebius, biskop av Cesarea: «Jeg kan vise dere apostlenes trofeer; om du går til Vatikanet eller til Ostia-veien (hvor Paulus ligger begravet), så vil du finne troféene til dem som har grunnlagt denne kirke.» Det var dessuten meget sannsynlig at nedsenkningsgraven, hvis spor ble funnet i et dypere skikt under Peterskirken, måtte anses som stedet for den grav som for de kristne var blitt gjenstand for ry og vyrndnad.

I loddrett stilling til Den røde mur og i umiddelbar nærhet av Memoria'en ble en annen mur oppdaget, den som arkeologene kalte «muren *g*». Denne sistnevnte nordlige veggen, overstrøket med kalk, var dekket av et utall av *grafitter*, innrissinger, hvor mange krysser hverandre. Dette skulle bevise at en sto overfor et sted som tiltrakk seg de kristnes oppmerksomhet. Denne muren ble innfattet i det monumentale kirkebygg som keiser Konstantin lot oppføre til ære for apostelfyrsten. Det er derfor innlysende at dets *grafitter* måtte stamme fra en tidligere dato enn selve monumentet, det vil etter all sannsynlighet si ca. 315 e. Kr. Ytterligere *grafitter* av ennå eldre dato ble funnet av arkeologene på den siden av Den røde mur der muren *g* støtter seg mot den, samt på yttersiden av en grav, den s.k. grav *R*, som lå bakom Den røde mur bortved en trang stigning, den s.k. *clivus*.

De tallrike, kompliserte og betydningsfulle resultater av utgravningene i tidsrommet 1939—1949 ble publisert av arkeologene i to store bind under titelen «Esplorazioni sotto la Confessione di San Pietro in Vaticano», 1951. I disse bind spiller imidlertid *grafittene* en helt underordnet rolle. Arkeologene var nemlig opptatt av utallige andre problemer og nøyet seg med tydingen av de lettest tydbare *grafitter* på mur *g*, behandlet *grafittene* på Den røde mur bare i forbigående og viet dem på grav *R* bare noen få ord.

Disse første forskninger av *grafittene* — avdekket i nærheten av Memoria — hadde satt arkeologene i stand til å gjenkjenne visse kristne «bønner» på murveggen *g*, men i det store og hele vist et merkelig negativt resultat når det gjaldt Peter: hans navn var nemlig ikke blitt observert hverken på muren eller annensteds. Dette var virkelig uforklarlig når det gjaldt stedet som de første kristne utpekte som den første paves gravplass og hvor Konstantin, trass i enorme territoriske vanskeligheter, hadde valgt å reise en basilika til hans ære. Peters navn burde logisk sett ikke mangle her.

Ønsket om å løse dette problem ble foranledningen til de forskninger som Margherita Guarducci, professor i gresk epigrafi ved Romas universitet, så foretok. De synes å være blitt kronet med hell, og hun har nylig redegjort for resultatene i et tre binds verk, «Graffiti sotto la Confessione di San Pietro» (Ovrrakt pave Johannes XXIII av forfatterinnen 19. mars i år).

Innrissinger i graven *R*. (Se planen på foregående side.)

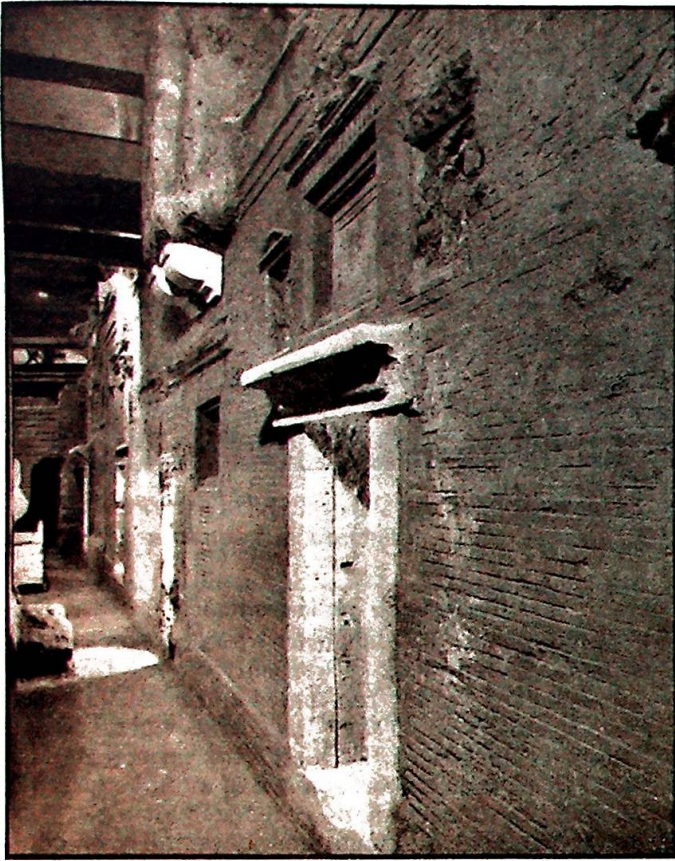
Forskninger om innskriftene.

Prof. Margherita Guarduccis forskninger under basilikaen tok til i 1952 og konsentrerte seg først om noen merkelige innskrifter, malt i en nisje i Valerius' gravsted, en av de graver som arkeologene hadde blottlagt og som lå ca. 20 meter fra apostelens Memoria. I disse innskrifter, som i dag av ulike grunner er så godt som forsvunnet — frem for alt p.g.a. fuktigheten på stedet — kunne hun avlese bl. a. en bønn rettet til Peter for de fromme kristne som var begravet ved hans side. Dette var et uttrykkelig minne om apostelen, og det fikk så megen større betydning som det samtidig også vitnet om *beliggenheten* av apostelens grav under kirken viet til hans navn og om *eksistensen* av en dyrkelse av apostelfyrsten. Disse undersøkelser ble offentliggjort av prof. Guarducci i 1953 i monografien «Cristo e San Pietro in documento precostantiniano della necropoli vaticana.»

Etter dette arbeide gikk prof. Guarducci samme år over til å granske *grafittene* på murene *g* og *R*, samt på frontsiden av graven *R*, dvs. i umiddelbar nærhet av Memoria, som jo utgraverne ellers ganske særlig hadde samlet sin interesse om. Disse undersøkelser viste seg langt vanskeligere enn hun i førstningen hadde ant, men det er disse resultater som hun nå har lagt frem i sitt tre-binds verk.

Graffitmuren.

På murveggen *g*, som var dekket av innskrifter, hadde de første utgraverne avlest noen navn på kristne og noen anropelser med Kristi navn, f. eks. «Victor og Gaudentia, må dere leve i Kristus»; men de hadde ikke funnet — som ovenfor nevnt — selve Peters navn! Og de hadde oppgitt tydingen av en så vanskelig tekst som i virkeligheten ikke så ut som noe annet enn en eneste opphoping av alfabetiske bokstavformer. Men nettopp i denne bokstavhop løp det som siden skulle vise seg som den røde tråd som kunne lede til løsningen. Ettersom prof. Guarducci med stor årvåkenhet og gjentagne ganger gjennomgransket den tekstprydde veggen, kom hun snart underfund med at her fantes noen tegn som stadig gikk igjen med en bemerkelsesverdig regelbundethet. *Graffittens* opphavsmenn hadde i selve verket betjent

Et bilde fra gravgården under Peterskirken. Gravbygningene som hviler på Vatikanets bakkegrunn, sto opprinnelig i det fri ved en antikk gate. Konstantin fylte til hele området og fundamenterte sin nye kirkebygning på de gamle murer. Oventil t. v. ses fundamentene ført ned på konsoller i gravbygningmuren. (Teksten her er hentet fra prof. dr. H. P. L'Orange's beskrivelse av en av illustrasjonene til hans fremragende artikkel «Graven i Vatikanet», publisert i tidsskriftet «Spektrum», nr. 5—6, 1948.)

seg av en merkelig mystisk gåteskrift, noe som har sin parallell i våre runer. Men nøklene til denne skrift kunne først senere komme til anvendelse.

Mystisk gåteskrift.

Det var meget enkle nøkler. Og nettopp denne enkelhet er den beste garanti for de foreliggende resultater. Disse før-kristne gåteskrifter bygger hovedsakelig på tre elementer. Det første består i å tillegge hver enkelt bokstav en religiøs verdi, f. eks. ved de s.k. apokalyptiske greske bokstavene Alpha og Omega (første og siste bokstav i det gr. alfabet: begynnelsen og enden) og ved bokstaven T (: korset). Det andre elementet består i sammenføyingen eller foreningen av visse bokstaver ved særlige forbindelses-tegn for å skape nye uttrykk av mystisk karakter og stundom endog helt nye «hilsningsuttrykk». Det tredje elementet, som prof. Guarducci definerer som «bokstavforvandlinger» består i omforming av visse bokstaver for å gi rom for samtidens uttrykk for nye begrep.

Det var derfor maktpåliggende å få greie ut hvorledes bruken av denne gåteskrift var begrenset til muren *g* eller om den også fantes annetsteds — utenfor Vatikanet og Roma. Undersøkelsen av de andre

tallrike epigrafer i katakombene eller i museene — både de som det ikke var skrevet noe om og de som allerede fantes publisert — beviste at den samme gåteskrift var å finne også utenfor Vatikanet og Roma. Prof. Guarducci mener at man kan registrere den største utbredelse på dette område nettopp i Roma mellom 2. og 4. århundre.

Dette mystiske uttrykkssystem svarer fullstendig til den tids mentalitet. Hun mener å kunne tilskrive opprinnelsen til kjærligheten for det kunstferdige og tidens smak for det mysteriøse, og at den fikk nytt insitament under kristenforfølgelsene som ledet de kristne til å tilsløre eller rett å slett skjule de mest sakrale tanker i den religion som de ellers ikke vek tilbake å risikere livet for.

Grafittene på muren *g* var ikke risset inn av hvem som helst blant de troende. Nei, en kan bevise at de er utført av personer som hadde en funksjon på stedet og som alene hadde tillatelse til å nærme seg den ærverdige vegg. Disse «skrivere» risset på vegne av pilegrimene inn deres navn, eller oftere navnene på deres kjære avdøde, og de komponerte bokstaver fra disse navnene slik at de ga uttrykk for oppløftende og trøstefulle tanker. Når man anvender nøklene til gåteskriftsystemet på disse grafitter, slår det en med stadig undring at ikke bare tallrike hilsener og ønsker er samlet på denne muren; også fundamentale kristne trosformuleringer ble fiksert eller gjengitt der. Skulle ikke dette være et ubestridelig tegn på den viktighet som ble tillagt dette sted? Og bakgrunnen for dette skulle være lett å øyne. Grafittene peker det nemlig klart ut for oss ved stadig å fremheve *apostelens navn*, ja alluderer i ett tilfelle, til den umiddelbare nærheten av hans *grav*.

For de døde rettes ønsker (voti) om fred, lys, oppstandelse, seier og frem for alt *liv*. Dette siste gjelder naturligvis livet i Kristus, et liv, som i følge den typiske uttrykksmåte i en del av grafittene, utfolder seg «der hvor Peter er», altså i himmelriket som han har fått nøklene til (Matt. 16, 19).

Kristus, Peter og Maria.

Men i votivinnskriftene innflettes stadig stadfestinger av troen. En kan si at alle de kjenteste og kjæreste trostanker faktisk er representert her, og det i en betagende harmoni. Her minnes Den ene og treenige Gud og Kristus som den annen person i Tre-enigheten; korset, menneskeslektens frelse og liv; og av høyeste interesse står her vitnesbyrdet om den uløselige enhet mellom Kristus og Peter, representert ved en typisk sammensmeltning av de to respektive segl (bokstavforkortelser); her er videre et meget karakteristisk monogram — allerede kjent og meget omdiskutert fra 17-hundretallet og senere, men som først i dag kan gis en rimelig forklaring, nemlig en *P* knyttet til en *E*, som står for forstavelen til navnet PETRUS, samt samtidig gjengir den symbolske nøkkelform; dessuten finnes *Marias* navn, og dette er en av de store og gledelige overraskelser som muren *g* byr på. Gristi mors navn er her i grafittene stadig knyttet til Kristusnavnet, og til de to føyes undertiden Peters navn. Ja, her gis til og med en grafitt som viser navnene Kristus, Maria og Peter forenet og kronet av seiersropet NICA, noe som utvilsomt gjenspeiler en felles dyrkelse av Kristus, Maria og Peter hos de romerske troende.

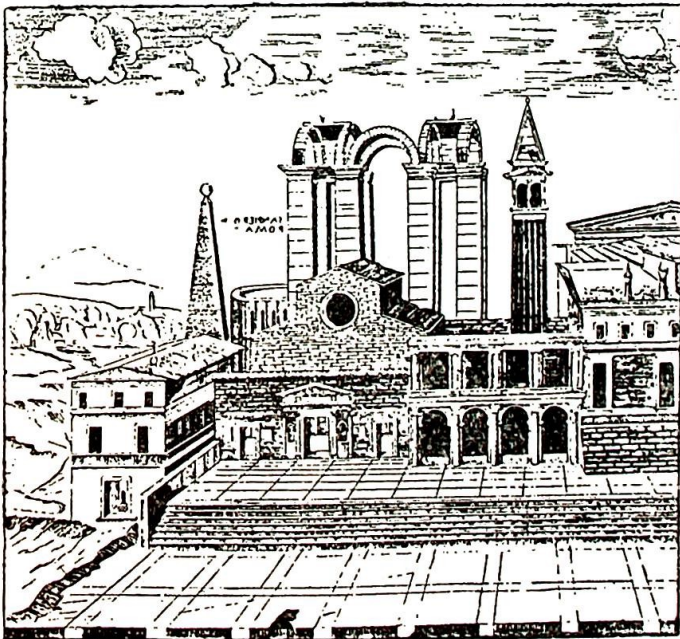
Konstantins valgsprog.

Mellom de mange tanker som retter seg mot det hinsidige liv mangler dog ikke et rent tidshistorisk minne i dette bilde: keiser Konstantins seier ved Milvo-broen, 28. okt. 312. Atter en overraskelse dukker frem: En av de nyeste grafitter fremstiller ved siden av det «konstantinske» monogram, det profetiske motto *hoc vince* (d. e. i dette tegn, Kristus-tegnet, vil du seire), ordtegnet som ifølge tradisjonen fra historieskriveren Eusebius, Konstantin hadde sett lysende på himmelen ved siden av Kristus-tegnet som seiersvarsel til det forestående slag. Noen lærde hadde kategorisk benektet ektheten av Eusebius' tekst. Men nå forteller nevnte grafitt, som daterer seg til kort etter slaget, at meldingen om Konstantins syn var utbredt i Roma før Eusebius skrev sin berømte beretning. Vi får dessuten vite at for samtidens kristne besto det mirakuløse tegn av Kristus-monogrammet — de to første bokstavene av det greske navn på Kristus — og korsbildet. En annen grafitt forteller oss om «cripta vindicata», dvs. Peters-graven som var rehabilitert (vindicare: hevn) av Konstantin, han som etter et offisielt uttrykk på den tiden nettopp ble betegnet som Romas «hevntager» vis à vis Maxentius' tyranni.

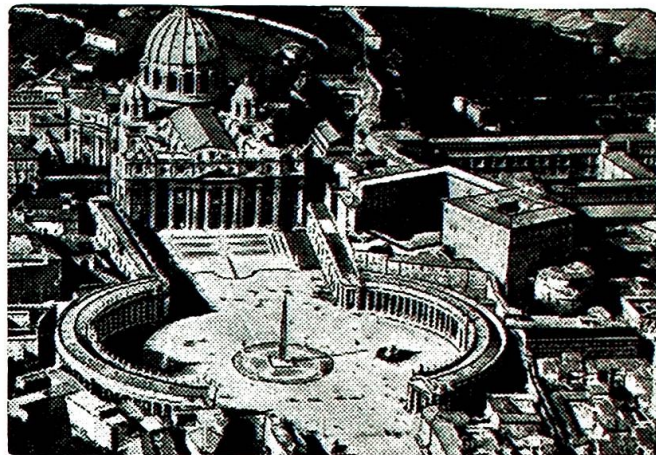
Som en ser er muren *g* et dokument av usedvanlig betydning i denne sak. Den står frem som den ideologiske grunnsten for reisningen av kristenhetens største tempel. Dens grafitter gir oss dessuten lov til å anvende nøklene til den mystiske gåteskrift på andre romerske og ikke-romerske dokumentasjoner og til således å nå frem til nye resultater av største viktighet for Kirkens historie.

«Den røde mur» og graven R.

Med grafittene på graven *g* befinner vi oss mellom 3. århundre og ca. år 315. Med grafittene på Den røde mur og graven *R* når vi frem til en ennå tidligere tid. Den røde mur har bevart en kostbar grafitt som kan dateres til ca. år 160. Den er skrevet på gresk, liksom de fleste andre antikke kristne inskrip-

Den nye Peterskirken reises over Konstantins basilika.

Oversiktsbilde over Petersplassen, Peterskirken og de Vatikan-ske hager og bygninger ilytografert i 1939, samme år som Pave Pius XII ga signalet til utforskningen av gravområdet. Dette ligger i loddrett linje med spissen til Michelangelos kuppel.

sjoner. Teksten er kort, men av grunnleggende betydning: «Peter er begravet her inne». Denne grafitt, som allerede var kjent men inntil nå ikke riktig tydet, er ifølge prof. Guarducci, en anmerkning skrevet på muren for nøyaktig å presisere den plass i de vatikanske gravkamre som opptok de troende mer enn noen andre. En støter på denne måte på en epoke som er ennå eldre enn den som Gaius' berømte setning refererer seg til og fremtvinger den slutning at når talen er om Peters «trofé», så hentyder Gaius virkelig til *apostelgraven*.

Et siste skritt bakover i tiden — 2. århundre — kan gjøres ved bruk av grafittene på graven *R*. En av disse, også avfattet på gresk, gjengir en formel som er godt kjent blant forskerne innen epigrafien. Det er en formel som pilegrimene stadig gjør bruk av når de er nådd frem til et sted av særlig interesse — vanligvis et kultusted — der de etterlater navnene på dem av deres egne fjernt der hjemme som er dem særlig kjær. I nærværende tilfelle het pilegrimen Lucio Paccio Eutico, og personen han mintes var en viss Glicone: «Lucio Paccio Eutico si ricordò di Glicone» (L. P. E. mintes Gl.). En tekst av denne slags kan på et lignende sted ikke referere seg til annet enn det nærmeste punkt i gravkamrene som de troende kjente som Peters grav. Og forøvrig: det kristne preg i grafitten stadfestes ved en fiskefigur som er risset inn i selvsamme yttervegg av *g*-graven. Det er videre ikke vanskelig å påvise — ved strengt å holde seg til de arkeologiske stadfestede data — at grafitten til Lucio Paccio Eutico er eldre enn konstruksjonen av Den røde mur, nemlig ca. år 160, ja, kanskje alt et ti-år tidligere. Imidlertid kan her innskytes at allerede omkring år 150 var dette sted i Roma et mål for pilegrimene.

Så er vi på denne måten kommet til at omkring 80 år etter Peters martyrium — dvs. på en tid da noen levnet som i barndommen hadde kjent Peter i levende live — var der ennå mange hvis foreldre hadde vært *øyenvitner* til hans siste jordiske skjebne.

Grafittene i hjertet av den vatikanske basilika, under pavealteret, synes således å være av slik art, at de representerer et i høyeste grad alvorlig moment i den vitenskapelige utforskning av Kirkens første historie.

I. H. K.

Chinas store hopp

Av Michael Harrington.

Kommunist-China var sentret for en enorm oppmerksomhet i året 1958. Det kom skred med bekjentgjørelser som proklamerte likt og ulikt — og ikke desto mindre er det neppe noe politisk emne i hele verden som er mer uklart enn China i dag. Dette ble særlig tydelig i desember, da de kinesiske kommunistene forordnet langsom fart i det store bykset fremover. Etter denne nyheten spratt kommentatorer og teoretikere opp og lot sende i trykken skarpsindige fortolkninger som bare tjente til å understreke den alminnelige mangel på solid informasjon.

Her er det store dilemma: På den ene side er China en totalitær stat med omhyggelig tilmålt og begrenset informasjonstjeneste, som gjør det vanskelig å oppdrive facts til underlag for analyser av retninger og tendenser. På den annen side er begivenhetene i forbindelse med «det store hoppet fremover» så avgjørende for fremtiden, ikke bare for China, men for hele verden, at de krever å bli vurdert, selv om det må bli forsøksvis. Der er naturligvis ingen lett vei ut av dette dilemma, men at det eksisterer synes vi det er på sin plass å konstatere i innledningen til denne artikkel.

Den første henvisning til det «store hopp» kom i februar 1958. Enda var ikke kampanjen for å få gjort alle bakgårder og smug i China til stålprodusentrer begynt, heller ikke hordedriften med sikte på å stue fem hundre millioner menneskelige vesener inn i kommuner. Denne første meddelelse kom i en artikkel i «Folkets dagsavis», Peking, 12. februar. Her het det at Det kinesiske kommunistpartis femte kongress hadde uttalt seg for en forsert fremgang, en gigantisk anstrengelse for at alle tidligere produksjonsrekorder skulle bli slått. Omtrent samtidig ble det

VATIKANSENDEREN OM OPPSTANDEN I TIBET

I en kommentar til hendingene i Tibet sammenlignet Vatikansenderen i forrige uke tilstandene med opprøret i Ungarn og andre folkereisninger i land under kommunistisk regime. Kommentatoren sa at selvom kommunistene til sin rettfærdiggjørelse hevder at det dreier seg om sabotører eller reaksjonære med imperialistisk støtte bak seg, så er det likevel klart at det atter gjelder underkuede folks siste fortvilede forsøk på å fri seg fra kommunistenes vilkårlige tyranni. Kommentatoren understrekte at disse oppstandene ene og alene var en følge av den materialistiske samfunnsordning som var pådyttet et gammelt kulturfolk. Tilfellet Tibet viser dessuten at det ikke bare er det kristent innstilte menneske som oppner mot det kommunistiske system, men hvert menneske som føler seg som en Guds skapning.

dempet på kampanjen for fødselskontroll. For under forutsetning av «det store hopp», trengte China menneskemateriell, og det kunne derfor ikke bli noe slikt som overbefolkning.

I april ble den første av de nå så berømte kommuner etablert i provinsen Honan og døpt for «Sputnik». Likevel var der ingen fanfarer, intet som tydet på at kommunesystemet skulle lovprises som et av de største fremskritt i landet. På denne tid ble vekten lagt på mer konvensjonelle midler for å anspore produksjonsøkningen. Og straks etter at «Sputnik» var grunnlagt, fanget den bevegelse som skulle nå klimaks i Quemoykrisen, all oppmerksomhet. 5. mai kom fordømmelsen av Titoist-«revisjonismen», fulgt av en voksende kampanje rundt Mao's slagord at «Amerikansk imperialism er en papirtiger» — den utrolige kommunistteori at China skulle kunne bli seierherre i en atomkrig.

Fordømmelsen av Tito og fiendtlighetene vedrørende øyene kulminerte med Krusjtsjovs besøk i Peking i slutten av juli. Når man nå gjør et tilbakeblikk, kan det synes som om de kinesiske kommunister betrakter dette som en avslutning på en fase i deres program, for det var i august at kjøret med kommunene begynte for alvor. 6. august startet en kjempeaksjon for å få samlet skrapmetall, 11. august besøkte Mao Sputnik-kommunen, og 29. august kom partiets sentralkomité med sin oppfordring til en overmenneskelig anstrengelse for å få hele den kinesiske bondestand innrullert i kommunesystemet.

Men like etter at det nye program var kunngjort, kom tegn på vanskeligheter. Og alt i oktober meldte sentralkomitéen at det skortet alvorlig på fødemidler. Stålproduksjonen gikk det likeledes dårlig med. I november og desember innrømmet regimet offentlig at det også var andre vanskeligheter, og nå skulle alle kommunearbeidere få 7—8 timers søvn bare.

Så kom det nå berømte «slow-down» direktivet den 18. desember. Bykommuneprosjektet var utsatt, det ble lovet en opprydning i de allerede eksisterende 26 landkommuner, en fordelaktigere lønnspolitikk ble bebudet, og forskjellige reformer som skulle muliggjøre mer familieliv satt i verk. Dette ble fulgt av kunngjøringen 30. desember om at en million byarbeidere og funksjonærer som var sendt til landdistriktene, nå skulle vende tilbake til byene — og videre ble det innrømmet at det var innført rasjonering på matvarer i Peking.

En slik kronologi belyser mange ting. Først at de kinesiske kommunister neppe har operert ut fra en gjennomarbeidet plan. Begivenhetenes rekke bærer alle preg av hastverk og improvisasjon. Dernest at kunngjøringen i desember er en erkjennelse av at programmet hadde vanskeligheter alt fra starten av. Alt i alt skulle denne oppsummering mane til forsiktighet med å trekke noen avgjørende slutning.

De forslag som de kinesiske kommunister fremsatte i tiden fra august til desember i fjor, overgår faktisk alt som verden hittil har erfart: det er som om de hadde lest 1984, (kjent fremtidsroman med tittel «1984») og bestemt at det samfunnet som der beskrives er godt og riktig. Men nettopp fordi kommuneprogrammet er så ekstravagant i sin totalitarisme, er det dømt på forhånd, og særlig etter kinesiske forhold.

Kommuneprogrammets fundamentale prinsipp er fullstendig statskontroll over landbefolkningen. Prinsippet strakk seg helt til spising, soving, seksuelliv, barneoppdragelse, fritid, ja, til absolutt alle sider av livet. Bladet «Pekingrevyen», organ for regimet, uttrykker det slik: «Organiser etter militære linjer, arbeid som man utkjemper et slag og lev på kollektiv vis!» Det betydde barakketilværelse med menn og kvinner adskilt, felles spiserom, og en tilmålt tid da mødre kunne være hos sine barn.

En av de mest radikale sider ved kommuneprogrammet var nettopp angrepet på familien. Småbarna skulle være på kommunale hjem, de større på stats-skolene, mann og hustru skulle bo atskilt, gasjer utbetales på individuelt grunnlag og ikke til familier, osv. Det var på den tid at «Folkets dagsavis» stolt lot trykke et brev fra en kvinne til hennes mann. Hun skjente på sin mann fordi han klaget over at hun var borte hele dagen og hadde ødelagt hjemmet. Familien, sa hun, er en fortidslevning. «Den nye store familie er noe annet enn den som var før. Den er en ny type revolusjonær storfamilie — en enhet, en organisasjon, en gate, en landsby eller en provins. Hele det nye China eller hele sosialistleiren er en meget større revolusjonær familie.»

Bak alle disse kollektive foranstaltninger var motivet alltid det samme: statskontroll med alle områder av menneskelivet. Men enda en storslagen plan skulle følge.

I en artikkel i «Pekingrevyen» i september ble det forutsagt at Sputnikkommunen i Honan ville starte bergverksdrift, jern- og stålfabrikasjon, fabrikker for produksjon av kunstgjødning, verksteder for reparasjon av maskiner, og meget annet. Dette er i og for seg en storslagen idé, men aldeles ugjennomførbar i det nåværende kinesiske samfunn. En retrett var imidlertid uunngåelig.

Krusjtsjovs forbausende bemerkning til senator Humphrey om at kommunesystemet var «gammeldags og reaksjonært» er således helt troverdig, — den russiske diktator gjennomskuet den kinesiske kollegas ekstravagante fordringer. Og vi må være like skeptiske som Krusjtsjov når det gjelder den kinesiske kommunismes krav. Sekshundreogfemti millioner menneskers krampetrekninger må sees i et sannferdig perspektiv.

Chinas største problem er folketallet. Om femten år, når China ifølge Mao's uttalelser vil overgå Storbritannia produksjonsmessig på alle de viktigste områder, får China 240 millioner mennesker til. Men dette tillegg er det femdobbelte av Storbritannias nåværende folketall. Selv om de dristigste planer blir virkeliggjort, kan de resultere i en fatal mat-

mangel og hungersnød, og det på selve det tidspunkt de blir realisert!

I denne forbindelse kunne man lese følgende i regimets offisielle teoretiske organ, «Rødt Flagg», i oktober: «Jo større befolkning, desto større er mulighetene for å oppnå hurtigere, bedre og økonomisk mer vellykkede resultater i oppbyggingen av sosialismen.» Dette var jo helt i pakt med den kuvending som ble gjort i løpet av året når det gjaldt fødselskontrollen. Det viser en aldeles utrolig ufølsomhet overfor menneskelige lidelser. I slutten av dette samme år var det den beste høst i Chinas historie, og regimet selv innrømmet at det måtte rasjonere matvarene i hovedstaden. Hva vil så hende femten år fra nå, med en befolkningstilvekst av 15 millioner pr. år?

I midlertid er det ikke riktig å betegne de kinesiske komunisters påstand om fremskritt som utelukkende propaganda. Der er stor fremgang — men på bestemte områder. Utvilsomt bygges det fabrikker, stålkapasiteten vokser osv., men samtidig holdes produksjonen nede på andre områder, ja den oppheves endog, som når det gjelder matvarer, klær, boliger. La oss f. eks. se på bare én side av den utvikling som foregår i China. Her er en nasjon som er sørgelig fattig når det gjelder klær, mat, medisin (der er mindre enn hundretusen leger blant alle de seks-hundreogfemti millioner mennesker). Likevel eksporterer regimet forskjellige artikler til sørøstasiatiske land til en tredjedel av den pris som gjelder i China.

Det slit og strev som folket må utholde for å effektivere de kinesiske kommunisters politikk, er voldsomt. Den standardiserte arbeidsdag i byene er tolv timer (seks dager i uken). Legg nå til kampanjen for en «frivillig» økning av seks 16-timers dager og tre 24-timers dager, og de forskjellige direktiver i favør av en minste-sovetid på syv eller åtte timer får en mening!

Men den største fare ved alt dette ligger nok på det utenrikspolitiske område. For de kinesiske komuniste handler faktisk i desperasjon. De trenger fiender utenfra som et middel til indre kontroll (således er det en sammenheng mellom Quemoy-kampanjen og «det store hopp») — og de frykter en atomkatastrofe mindre enn noen andre, for det eneste China har nok av er ulykker. Mao sa det for ikke lenge siden på denne måten: «Til syvende og sist vil ikke bombene ødelegge folket, men folket vil ødelegge bombene.» Meningen bak denne og lignende uttalelser i den kinesiske presse er at China kan tåle langt flere dødsfall enn noe annet land i verden og likevel «overleve».

I året hvor det store hopp fant sted, fortsatte altså China på den vei som landets kommunistminoritet har stukket ut for det: totalitær industrialisering. Det betydde nødvendigvis en økende kontroll over folket, en mer absolutt statskontroll enn verden noensinne har sett maken til. China går fremover, men uhyre vaklende og til en forferdelig pris. Dets fremtidsperspektiver synes temmelig fortvilede, selv om de mest optimistiske spådommer skulle gå i oppfyllelse. Men det venter en fremtid som Vesten på en eller annen måte vil måtte avfinne seg med.

*

(Angrepet på Tibet kom like etter at denne artikkel ble skrevet.) Red. ann.

BLIKK på TIDEN

NØKTERN RØST

■ Tidsskriftet «Kirke og Kultur» har fått ny redaksjon (forlagssjef Øivind Seip *Berggrav* og rektor Arne *Fjelberg*) og trer frem i forynget utgave med et friskt og fengslende marsnummer. At det under ulike synsvinkler vier katolisismen adskillig oppmerksomhet er vel noe av en forbigående tilfældighet ved nettopp dette nummer, som domineres av det økumeniske kirkemøte paven har bebudet. Men også ellers kastes der blikk til høyre og venstre gjennom levende kommentarstoff, med ett og annet tildels velfortjent risp til det som ikke faller i redaksjonens smak.

Ganske særlig grunn er der til å feste seg ved en artikkel av pastor Henrik *Hauge* om «Pavens konsil». I betraktning av hvor sparsomme Roms opplysninger om konsiliet foreløpig er, må en si at Hauge går til sin vurdering med prisverdig nøkternhet og en vilje til objektivitet som vi ikke er bortskjemt med, hverken når det gjelder de protestantiske kommentarene til kirkemøtet i særdeleshet, eller når det gjelder lutheraneres omtale av vår kirke i sin alminnelighet. De reservasjoner han gir uttrykk for er naturlige, så lenge konturene er så usikre som de ennå er. Men han understreker den avventende oppmerksomhet som det katolske initiativ bør møte også på ikke-katolsk hold, og de konkrete ønskemål som protestantiske observatører eller kommentatorer måtte ha å fremsette overfor kirkemøtet — ganske særlig når det gjelder katolske majoriteters holdning til ikke-katolske minoriteter. At hans tankegang her finner en aktuell gjenklang i katolsk tenkning, foreligger der et ferskt og oppsiktsvekkende eksempel på: En tale nylig av erkebiskopen av Bologna, Giacomo kardinal *Lercaro*, som blant annet finnes gjengitt i vår offisiøse franske kollega «Documentation Catholique» (15. mars 1959), og som helt fornyer debatten i den katolske kirke om den religiøse toleransens begrunnelse.

Begge artikler — skrevet som de er på forskjellige breddegrader og ut fra ulike konfesjonelle perspektiver — er i virkeligheten symptomatisk for et lovende trekk i vår generasjons kirkehistorie. Kort kan det karakteriseres slik: Fra polemikk til samtale.

EN FILLET HANSKE

■ Dr. philos. Harald *Ofstad* er professor i filosofi ved et svensk universitet. Skulle en dømme bare etter hans sporadiske kronikker i «Dagbladet» og i «Bergens Tidende» om kristendommen og moralproblemer, ville det være alt annet enn et tap for Norge at han har gjort svenske av seg. De er nemlig nokså utrolige, og røber en robust uvitenhet om hva kristendom er, forenet med en like robust iver etter å gå løs på den, forøvrig i en tone som minner mer om gymnasiast-polemikk enn om akademiske overlegninger.

Det siste eksempel er en kronikk («Moral og Gudstro» — «Dagbladet» og «Bergens Tidende» 17. mars). Det karikerte, angivelig kristne, Gudsbegrep *Ofstad* opererer med her, forutsetter egentlig bare to muligheter: *Enten* (hva man med kristelig tålmod bør anta!) at han skriver i god tro. Og da er der særdeles store huller i professorens lesning når det gjelder kristne moralfilosofier og -teologer. *Eller* (hva man altså bør forsverge!) at professoren bevisst hengir seg til den uakademiske lek å skape seg en strå-motstander, for så å ta

livet av den med drabelige hugg. Det er vanskelig å se at noen av eventualitetene tjener ham til noen særlig ære. Og det er fortjenstfullt av pater W. *Hertman* («Bergens Tidende» 21. mars — «Skal moral begrunnes med god tro?») å ta opp en så fillet hanske og tvinne tålmodig opp dens tynne tråd til siste stump.

EN ENER

■ At vårt demokratiske ånds liv i mellomkrigstiden hadde sine høyst effektive former for diskriminasjon og tabuforestillinger, er noe som dr. philos. Asbjørn *Aarnes* gir et trefende uttrykk for, i en innfølede og hengiven artikkel om dikteren Alf *Larsen* («Minervas Kvartalsskrift» — nr. 1, 1959). Vel kan antroposofen, polemikeren, politikeren, kritikeren Alf *Larsen*, som i parentes bemerket trådte sine guttesko hos jesuittpatrene i St. Andreaskollegiet i Ordrup, tumle med ord og argumenter som ennå idag — hvor det er «Farmand» som er hans jaktområde — kan gi røde prikker for øynene hos dem som er uenige med ham. Men det røber åndelig armod og smålighet når den gudbenådede *lyrikeren* Alf *Larsen*, som helt siden 1912 har tilført vår poesi umistelige verdier, først sent og motvillig ble egentlig anerkjent som den han er. *Aarnes* har sin plausible forklaring på det:

Eneren — i Randi *Monsens* ypperlige karakteristikk.

«Hva er det da Alf *Larsen* har «ment», siden han har pådratt seg fortidsens bannbulle? Siden begynnelsen av tredveårene har han bokstavelig talt ligget i krig med de dominerende tendenser i vårt kulturliv. I bok etter bok, artikkel etter artikkel har han bekjempet de forestillinger som den toneangivende radikale falanks yndet, at mennesket er et ledd i dyrerekket og at jordisk trivsel og velvære er det eneste mål det bør trakte efter. Han startet til og med et tidsskrift — det nu sagnomsuste *Janus* — for å vende tidsånden.

Han har i årenes løp lagt seg ut med alle gudsbespottere, han har hånet alle seksualprofeter og fremskrittsoptimister. Han har forsvart den gamle omgangsskole som gjorde folk av «dem det skulle bli folk av», som han uttrykte det. Ja, endog over sine egne, antroposofene, har han svunget riset og bedt sin samtid om unnskyldning for sin delaktighet når det er blitt prestert tøv i antroposofiens navn. Han har kalt en jøde en jøde og en greker en greker. Da Albert Schweitzer forkynte sitt «ærefrykt for livet», tillot han seg ganske enkelt å spørre: hvilken form for liv skulle jeg ha ærefrykt for? Skulle jeg ha ærefrykt for alt i tjuer og kjeltringer og hyklere?

Alf *Larsen* påtok seg den utakknemlige oppgave å forsøke å holde sansen for det hellige levende i en tid da det ble slått billige vitser om teologer og stokkender, engler og kjønnsorganer, og ånden manet ned i dikterens støvler. Overalt så han de samme forfallstegn: at det absolutte ble relativisert og at det relative ble opphøyet til noe absolutt. Så ble han da gående omkring som en Jeremias og spå død og fordervelse over den «vanartede slekt som blindt efter vinglingen løper».

Men det er jo unekkelig noe tragi-komisk i at en refser og opprører blir omfavnet av sin samtid. Alf *Larsen* kan ihvertfall trøste seg med at han har fått være sant og uforstyrret tilstede i sin forargelse — uten offentlig understøttelse.»

MIDT I BLINKEN

■ Aktualitet og klarhet preger en dialog på to innlegg og to replikker mellom professor dr. theol. Johan B. *Hygen* og stipendiat Peter-Wilhelm *Bockman* — også i selvsamme nr. av «Minervas Kvartalsskrift». Den gjelder «Kirken og atom-

forsvaret» og treffer midt i blinken når det gjelder et problem som er tragisk nærværende for den kristne bevissthet i samtiden, både på protestantisk og katolsk grunn.

Fruktbar blir dialogen fordi de to er enige om utgangspunktet: At alle tradisjonelle etiske forestillinger om krigen som et «mindre onde» i virkeligheten blir uholdbare overfor atomvåpnene og deres muligheter for total ødeleggelse av skyldige og uskyldige, av angriper likevel som forsvarer.

Men så skiller de lag. Med en liten overdrivelse kunne vi si at motsetningen mellom deres standpunkter, som begge fremstilles med klar konsekvens, er spenningen mellom evangelisk humanisme og tradisjonell enevelde-lutherdom. Professor Hygen sammenfatter sitt standpunkt slik:

«I spørsmålet om atomvåpnene tror jeg derfor at det må være kirkens oppgave å tilskynde til å velge godviljens risiko fremfor fiendtlighetens risiko, og dermed nedrustningens risiko fremfor opprustningens risiko. Bruk av atomvåpen ligger utenfor grensen av det kirken kan holde det for moralsk berettiget å gjøre mot medmennesker, uansett hvilken risiko man selv løper ved å avstå fra slike midler. Men dersom den kategorisk må avvise bruken av atomvåpen, har den i virkeligheten også avvist atomvæpning, ettersom produksjonen av våpen man under ingen omstendighet vil bruke, er hensiktsløs. Jeg mener derfor at et klart standpunkt for atomnedrustning, om nødvendig under ensidighetens risiko, gir seg som en nødvendig konsekvens av den kristne kirkes grunnlag og budskap.»

Også stipendiat Bøckman er enig i at «en krig ført med kjernefysiske våpen er ingen løsning på noe som helst», og at den derfor savner enhver etisk berettigelse. Men derfra til å gi avkall på våpnene er der et skritt som han ikke uten videre er med på. Problemet er politisk: Hvordan hindre en atomkrig? Hva er det beste middel? Og her kommer teologen og hans tolkning av den sosiale virkelighet inn i bildet. Og den er pessimistisk: Godviljens og godhetens risiko kan ikke tenkes «som generelt prinsipp for statsstyre og ordenshåndhevelse i denne verden»:

«Skal øvrigheten kunne ivareta denne gudgitte oppgave og dette ansvar som den har, må den bruke maktmidler. I en verden hvor den forsvarsløse og selvutgivende godhet fører til korset, har en regjering ikke lov å satse på denne metode for utførelsen av sin oppgave. Når dette anbefales f.eks. i boken «Istedenfor atombomben», beror dette på en helt annen og mer optimistisk virkelighets- og menneskebetragtning enn den som springer frem av korsets realitet. En regjering kan ikke gå «nådens vei», den må gå «lovens vei». Den har ikke lov til å risikere et folks liv og sikkerhet for om mulig å skape tillit og velvilje hos lovbrytere og angriperne, men må anvende lov og makt og effektivt forsvar for å holde ugjerningsmenn i tømme og best mulig sikre fred, rettferdighet og orden for det folk den har fått ansvar for.»

Men det er *hele* samtalen en må ta for seg, som et godt og tankevekkende bidrag til løsningen av et dødsens alvorlig dilemma i den kristnes forhold til sin samtid.

Fr. Candidus.

URO?

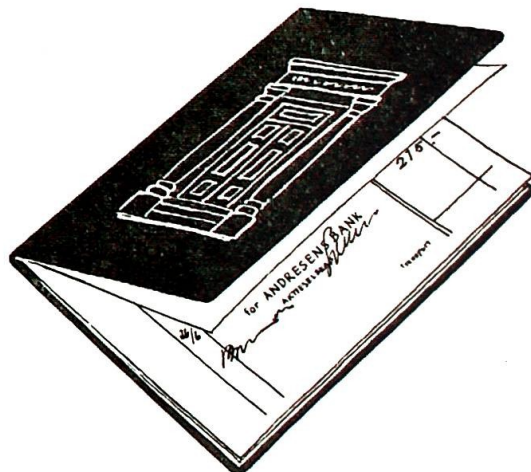
Åge Rønning: «Uro i desember» — Gyldendal 1958. 167 s.

Etter Sigrid Undsets, Sigurd Christiansens og Ronald Fangens død, forsvant den kristne romanen fra vårt «Julebord». Riktignok skrev Alfred Hauge lovende romaner, men de markerte aldri det definitive gjennombrudd. Men i 1957 skjedde det noe. Carl Fredrik Engelstad debuterte som romanforfatter med «Gjester i mørket». Hans grunntema er hovedtemaet i norsk litteratur: Oppgjør. Engelstads lutherske presteroman har tydelige franske forbilder, og tåler sammenligning med Ronald Fangens beste romaner.

Åge Rønning, et navn man straks skal sette to tykke streker under, hadde i romanen «Kvinnene» (1957) — anmeldt i St. Olav — et megetsigende motto hentet fra Paul Claudels veldige drama «Le soulier de satin»: «Han har søkt Gud hos en kvinne, og hun har kunnet gi ham Gud, for det finnes ingenting i himmel og på jord som ikke kjærligheten kan gi. I «Uro i desember» aner man Ingrid's besværlige vei til troens mysterium og til velden i Claudel-sitatet. Men det er likevel dissonanser i Ingrid's vandring gjennom ekteskap, uttroskap og til knefall i St. Olavskirken. Hennes ekteskap med Karsten Helland er det vi vanligvis kaller et ulykkelig ekteskap. Mannens følelseskulde er til å ta og føle på. Og Ingrid vil være lykkelig for enhver pris. Hun vil gi kjærlighet, men kan ikke utholde kulden omkring seg selv. Resultat: sjelens ubotelige ensomhet. Så kommer Didrik. Med ham slår hun tiden ihjel. Den eneste hun har sympati med er svingerfaren. Med ham opplever hun et slags ensomhetsfellesskap. Ingrid vil bryte opp. Hun lider under sine synder. Men hun mangler den dype livsfølelsen som finnes i Karin Boyes dikt: «Osårbar, osårbar är den som fattar ursprungsordet: Det finns inte lycka och olycka. Det finns bara liv og död.» Selve lutningsprosessen mangler. Det er der Sigrid Undsets Paul Selmer og Åge Rønnings Ingrid Helland skiller lag. Likevel er Åge Rønnings roman noe av en begivenhet. Han er nemlig en dikter. «Uro i desember» speiler en utrolig viten om kvinnesinnet; Rønnings sobre stil og poetiske gemytt gjengir en brennende søken etter det vesentlige i tilværelsen — Gud.

Odd Abrahamsen.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

Påskan 1959 i fredslengselens tegn

Påskefesten i år var preget av folkenes lengsel etter fred. Høytidelighetene i forbindelse med Jesu oppstandelse, som i den katolske verden for det meste begynte ved midnattstider og de festlige pontifikalgudstjenester og messer selve Påskedag, hadde trukket store mengder til de katolske kirker. Under mange av gudstjenestene ble det bedt for verdensfreden og for Kirkens enhet og frihet. De katolske overhyrder hadde også i stor utstrekning tatt folkenes fredslengsel som emne for sine prekener og taler.

Pave Johannes XXIII's påsketale lørdag aften med hans opprop til forståelse mellom folkene, fant levende gjenklang i størstedelen av verden. Påskedag kl. 10 selebrerte han en høytidelig pontifikalmesse i Peterskirken, som var fylt til siste plass. I sin påskepreken etter Evangeliet gjentok Paven sin appell om fred til verdens statsmenn. «Vi katolikker i Roma og hele verden ber Den oppstandne, dødens Beseirer, først og fremst om *fred*.» Freden i verden har til alle tider vært truet, også i dag er der mange uløste spørsmål og problemer. Derfor har katolikkene også i år ved festen for den Oppstandne samlet seg i ønsket om at «de menn som er ansvarlige for folkenes skjebne i lyset fra ham må finne løsninger på alle strids-spørsmål i rettferdighetens og samarbeidets ånd.»

Etter pontifikalgudstjenesten meddelte Paven vel-signelsen «urbi et orbi» fra Peterskirkens loggia. Til tross for et konstant regnvær hadde over 100 000 romere og pilegrimer samlet seg på Petersplassen og ga Paven sin uforbeholdne hyldest.

Også i Det hellige land tok tusener av pilegrimer fra hele verden del i høytidelighetene. Og pilegrimer fra Israel passerte grensen til den jordanske del av Jerusalem for å delta i påskefestlighetene ved den hellige gravs kirke.

Vi planløser:

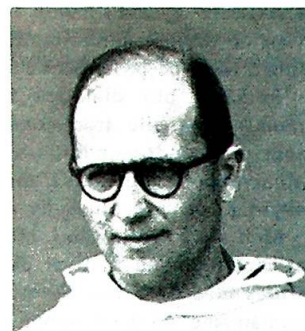
Storkjøkken - Kantiner og bedriftsbespising
Kjøle- og fryselagring

Vi leverer:

Maskiner og utstyr for storkjøkken
Kafeteriadisker og serveringsutstyr - Kjøle-
og fryseanlegg

LEHMKUHL
NEDRE VOLLGATE 3, OSLO

Retrett i Le Saulchoir

Pater Valentin Gregoire.

I begynnelsen av juli måned i år vil der bli arrangert en spesiell retrett for skandinaver i Le Saulchoir — dominikanernes store studiekloster, som ligger ved Seinen tre mil sør-øst for Paris. Retretten begynner torsdag 2. juli, og sluter søndag 5. juli. Den blir ledet av dominikanernes provinsialvikar for Norden, pater V. Gregoire, og foredragene vil bli holdt på dansk. Såvel katolikker som ikke-katolikker er hjertelig velkommen.

Under retretten vil deltagerne kunne tre i kontakt med unge dominikanerstudenter fra Danmark, Sverige, Finnland og Norge, som for tiden får sin utdanning i Frankrike.

Prisen for innlosjeringen (full enkel pensjon) — i «Couvent de l'Epiphanie» for kvinner, i Le Saulchoir for menn — blir i første tilfelle 900 frcs. pr. dag, og i annet tilfelle 800 frcs. pr. dag.

I forbindelse med retretten blir der søndag 5. juli planlagt en «skandinavisk dag» i Le Saulchoir, med bl. a. overværing av klosterets høymesse, fellesmiddag, omvisning i klosteret og orientering om dominikanerordenen og livet i et dominikanerkloster. Skandinaver bosatt eller på gjennomreise i Paris er særlig velkommen.

*

Påmeldingen til retretten samt til den skandinaviske dag kan sendes før den 15. juni til: Frater Thomas Dahl, Le Saulchoir, Etiolles par Soisy-sur-Seine (Set 0.) Frankrike.

Oversikt over kommunikasjonene Paris—Le Saulchoir sendes direkte til interesserte ved påmeldingen.

Rettelse!

I artikkelen om Moses av sr. Marie Louise, O. P., i nr. 5, var det i 2. avsnitt s. 69 henvist til «den praktfulle dialog mellom Herren og Moses i 22. kapitel av 2. Mosebok». De som slo opp kapitel 22 ble nok skuffet — det var en trykkfeil for 3 3. kapitel. Vi skylder forfatterinnen og leserne å gjøre oppmerksom på dette.

Red.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER
Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 14. april kl. 20:

FERMINGEN — DEN KRISTNE MODNINGS SAKRAMENT ved pater Albert Raulin.

Tirsdag 21. april kl. 20:

BOTEN — EN OMSINNELSE ved pater Thomas Patfoort.

Tirsdag 28. april og tirsdag 5. mai kl. 20:

BOTENS SAKRAMENT — HVORDAN SKAL VI SKRIFTE? ved pater H. Rieber-Mohn.

Ungdommens juniorleir og sommerskoler

Planene for skolearbeidet sommeren 1959 ser slik ut:

1. JUNIORLEIREN.

29/6—4/7. *St. Hallvarvs Kloster, Sylling.*

Ankomst: 28/6. Avreise 5/7.

Åpen for ungdom fra fylte 13 til fylte 16 år.

Leirsjef: Lektor Asbj. Jørgensen.

Leirprest: Fransiskanerpater Arno Gerritsma.

2. NORSK SKOLE.

6/7—11/7. *St. Hallvarvs Kloster, Sylling.*

Ankomst: 5/7. Avreise 12/7.

Åpen for aldersgruppen 16—35 år.

Skolesjef: Journalist Hans Bruce.

Skoleprest: Pastor A. Hæeck. Blant lærerne: Dominikanerpater A. Raulin.

Skolepenger for Juniorleiren og Norsk Skole er kr. 60.00.

3. NORDISK SKOLE.

Arrangeres i 1959 av Sveriges Unge Katolikker og er lagt til *Birgitta-klosteret i Vadstena.*

27. juli—1. august. Ankomst: 26. juli. Avreise: 2. august. Aldersgruppe: 17—35 år.

Skoleprest: Dominikanerpater Th. Patfoort.

Innkvarteringen vil finne sted på ungdomsherberget i Vadstena, som ligger like ved Birgitterinnenens kloster og er det gamle munkeklosteret. Deltagerne må imidlertid være medlemmer av Norges Ungdomsherberger.

Kursavgiften er ennå ikke fastsatt, men vil sannsynligvis dreie seg om s.kr. 65.00. Dette er jo endel mere enn vanlig — på den annen side må man vel si at ca. n.kr. 100.00 for en ukes opphold, kost, losji og undervisning inklusive ikke på noen måte kan sies å være urimelig.

Det er anledning til å søke stipendier. Hvis det er noen som ønsker å hjelpe ungdommen, så tar skoleledelsen gjerne imot midler til dette og fordeler etter beste skjønn.

Søknadsfrist: 1. juni for alle tre arrangementer.

ST. HALLVARVS KLOSTER, Sylling

Vi minner om tidligere opprop i «St. Olav» hvor vi oppfordrer alle til å sende inn sitt bidrag til driften og utbedringen av St. Hallvarvs Kloster, Sylling.

Hva vil vi sikre:

1. Et ideelt sted for ungdommens sommerskoler, vinterskoler og juniorleire.
2. Et retreatsted for menighetene, foreningene, klubber og grupper.
3. Et feriested for katolske familier, sommer såvel som vinter.

Husk innsamlingen! Husk Postgirokonto 198 91, St. Hallvarvs Kloster, Sylling.

Inntil nå er innkommet kr. 1090.— og vi kvitterer med takk:

«Stella Maris», Kristiansund	kr. 50.—
N. N., Oslo	» 100.—
Fru Petterson, Oslo	» 20.—
Einar Smith, Oslo	» 100.—
K. R., Oslo	» 10.—
N. N., Oslo	» 200.—
Maria Müller	» 20.—

Sum kr. 500.—

Tidligere innkommet » 590.—

SUM innkommet pr. 2. april 1959 kr. 1090.—

Dessuten har St. Franciskus Xaveriussøstrene sendt tilskudd til følgende formål:

Dekning av reiseutgifter etc. for Ungdommens Arbeidsleir (dugnad) i Sylling i august	kr. 500.—
Innkjøp av gardinstoff til St. Hallvarvs Kloster ..	» 500.—

SUM kr. 1000.—

Syllingkomitéen.

Skotsk

Et stillfarende beskjedent par i Skottland hadde giftet seg. Noen dager etter bryllupet kom begge anstigende til den presten som hadde viet dem, og den unge ektemannen spurte hvor meget han skyldte.

«Kjære venn», smilte den geistlige underfundig, «det kommer vel an på hvor høyt De verdsetter Deres utvalgte».

Mannen stakk hånden i lommen og rakte frem... en skilling.

Presten skottet bort på den unge frue. Uten å si noe ga han mannen 5 pence igjen!

UTLANDET

VATIKANET

Paven vigslet palmegrenene.

Pave Johannes XXIII foretok personlig vigslingen av palmegrene i basilikaen St. Paul utenfor murene på Palmesøndag. En rekke kardinaler, erkebiskoper og biskoper var til stede.

Kommunionen til tusen gatefeiere.

På festdagen for St. Josef i år, selebrerte pave Johannes XXIII messen i St. Peterskirken, hvor bl. a. 3 500 kommunale romerske gatefeiere var til stede. Paven utdelte den hellige kommunion til over tusen av dem, mange iført sine blå arbeidsdresser.

Buddhistisk besøk hos pave Johannes XXIII.

En buddhistisk munk fra Tibet avla for en tid siden et besøk hos Paven. Det er en ytterst sjelden begivenhet i buddhismens lange historie, som i 1956 feiret 2 500-års jubileet for Buddhas fødsel. Men — skriver Stuttgartert kath. Sonntagsblatt — dette er i dag ikke noe tilfeldig; det er tvert om betegnende for den voksende interesse som Asias buddhistiske munker viser den katolske religion. I Asia er veldige indre og ytre forandringer i gang. En rekke land (India, Burma, Indonesia osv.) har fått politisk selvstendighet. Kommunismen som har erobret det kinesiske kjemperike, søker med makt å tvinge seg videre frem. Det stadig hurtigere voksende befolkningstall og den moderne teknikkens gjennombrudd — alt dette er problemer som også stiller den urgamle religion, buddhismen, med dens 150—200 millioner tilhengere, på en voldsom prøve.

Paven og de syke.

I et radiobudskap til syke mennesker over hele verden, oppfordret pave Jo-

hannes XXIII alle som har smerter eller på andre måter lider, til å oppofre deres lidelser og bønner for verdens frelse og sjelenes helliggjøring.

Etter å ha bemerket at mange er tilbøyelige til å betrakte de fysiske plager som absolutt dennesidige onder, fortsatte Paven: «Takket være Gud gjør ikke alle mennesker opprør mot smertenenes tunge lodd. Der er syke som forstår meningen med lidelsene og er klar over de muligheter de der får til å hjelpe til med å redde verden, og som tar imot plagene slik som Kristus gjorde.»

Ved inngangen til den stille uke, henstillet Paven til de syke å meditere over Korsets mysterium og sa bl. a.: «Ved sine ord og sitt eksempel inspirerte Jesus menneskene, ved sine mirakler overvældet han dem med velgjerninger, men det er fremfor alt ved sin lidelse og sitt kors at han har gjenløst verden.»

Pave Johannes XXIII fremhevet så at Jomfruen hadde bedt Bernadette i Lourdes om å be og gjøre bot, og tilføyet: «Arbeidet og smerten er den første bot pålagt menneskeheten av Gud etter at den falt i synd. Men på samme måte som synd oppvekker Guds vrede,

medfører arbeidet og smertenes helliggjøring den guddommelige barmhjertighet.»

St. Peters gravsted — nye bevis.

Det er nå oppdaget inskripsjoner under pavealteret i St. Peterskirken som utgjør nye bevis for den antagelse at St. Peters grav befinner seg under basilikaen. Inskripsjonene skriver seg helt fra første halvdel av det andre århundre. St. Peters navn forekommer flere ganger. Videre er der henvisninger til den umiddelbart nærliggende St. Petersgrav. Dette beviser at allerede urkirkens kristne feiret minnet om Kristi første ståttholder på jorden under Peterskirken pavealter.

Et trebinds verk som også inneholder inskripsjonene, ble overrakt pave Johannes XXIII den 18. mars. Det er utkommet i Det vatikanske forlagstrykkeri. (KNA) — Se forøvrig den utførlige beretning foran i dette nr.

De reisendes vernehelgen.

Under audiensen 18. mars velsignet pave Johannes XXIII utkastet til de italienske bilkjøreres nasjonalkirke. Kirken skal tilegnes St. Kristoffer, de reisendes vernehelgen, og bygges like ved Reggio Emilia, ved siden av et hjem for barn som blir hjemløse som følge av trafikkulykker.

BELGIA

Skolestriden inn i et fredelig spor?

Det belgiske Senat har godkjent det første budsjett som undervisningsvesenet har forelagt parlamentet siden overenskomsten om skolene ble undertegnet. Stemmeavgivningen ble bestemt av de tradisjonelle politiske forhold: majoriteten stemte for, opposisjonen mot. Men diskusjonen om budsjettet var tydelig preget av en avspenningens og forsøningens ånd, noe talerne fra samtlige partier bemerket i løpet av debatten. (KNA)

DE FORENTE STATER

Kvinnelig cistercienserkloster vokser fort.

Etter anmodning fra biskopen av Madison, reiste seks cisterciensnonner for et år siden fra sitt kloster i Frauenthal i Sveits for å grunnlegge et nytt kloster i New-Frauenthal i staten Wisconsin.

Allerede nå er dette nye klostersonnemonnet øket med fem amerikanerinner, en er novise og fire postulanter. De har kunnet installere seg i et hus som tidligere tilhørte guvernøren i Wisconsin. Søstrene disponerer et stort område med 80 storfe, en grisestall og et hønseri. De håper å kunne få istand et retreatthus for yngre og eldre kvinnelige katolikker.

ELFENBENSKYSTEN

300 negre døpt påskenatt.

I Abidjean på Elfenbenskysten ble 300 voksne negre døpt påskenatt under høytidelighetene i Notre Dame-kirken. Negrene hadde forberedt seg til den hellige handling ved i to år å følge afterkursur i religion.

For tiden følger over 1500 innfødte de daglige kveldskurser i religion som holdes i misjonshusene på Elfenbenskysten. Misjonærene underviser på ikke mindre enn 18 forskjellige innfødte dialekter. (KNA)

FRANKRIKE

Katolikken i det internasjonale liv.

9. og 10. mai i år blir det arrangert studiedager i UNESCO-huset i Paris med emne: Katolikken i det internasjonale liv. En rekke fremragende spesialister vil delta.

Den store katolske litteraturpris utdelt.

Den såkalte «Store katolske litteraturpris» er tildelt den sveitsiske forfatteren Maurice Zermatten for hans roman «La Fontaine d'Aréthuse».

Juryen besto av personligheter som François Mauriac, Robert d'Harcourt og Daniel-Rops fra Det franske akademi, Gabriel Marcel fra Det franske institutt, og Luc Estang — alle kjente forfattere.

ITALIA OG DET HELLIGE LAND

Langfredagsliturgien på tidspunktet for Kristi død.

I de katolske kirker hele verden over ble i år for tredje gang langfredagsliturgien feiret etter de nye retningslinjer for den stille uke, altså på selve tidspunktet for Kristi død på korset. Særlig høytidelig ble langfredagsliturgien i biskopskatedralene og i de store klostre. I mange land hvor Langfredag ikke er offentlig helligdag, la de som var på arbeide fra seg det de holdt på med og stanset opp i minnet om Kristi dødsstund, kl. 15.

I den romerske stasjonskirke Santa Croce in Gerusalemme hadde så mange som kirken kunne romme innfunnet seg for å delta i seremoniene. Det var kardinal Cento som sebrerte, assistert av pave Johannes XXIII. Også der var Korsets hyldning midtpunktet i seremoniene. Foran alteret i basilikaen avdekket en diakon korset som var innhyllet i et fiolett klede. Paven var den første som barfotet gikk frem for å ære Korset, i det han bøyde kne tre ganger. Deretter utførte de tilstedeværende kardinaler og andre geistlige den samme seremoni. Etter Korsets hyldning bar Paven det allerhelligste Sakrament fra Høyalteret, hvor kardinal Cento etter «Fader vår» utdelt Kommunionen til Paven og kardinalene.

I Nazareth i Det hellige land deltok vel tusen kristne i de tradisjonelle sørgeprosesser. Et stort trekors ble båret gjennom byens gater.

I Den hellige gravskirke i den jordske del av Jerusalem sebrerte den latinske patriark av Jerusalem, fransiskaneren, mgr. Gori, langfredagsliturgien foran skrinet som befinner seg på stedet for Kristi grav. I denne kirke måtte seremoniene finne sted allerede Langfredags formiddag, da andre religions-samfunn skulle disponere kirken resten av dagen. (KNA)

ITALIA

Pavelig besøk i Romas stasjonskirker.

I fastetiden i år kunne romerne glede seg over synet av deres allerede så avholdte nye pave i mange av stasjonskirkenes gudstjenester. Av den grunn var det nok usedvanlig stor deltagelse i disse gamle vakre seremonier. Således deltok Paven i ettermiddagsprosessen utenfor den eldgamle San Apollinare, og beboerne av denne bydel — det trange, men så sjarmerende middelalderlige Roma — var mott så tallrikt frem at

både kirken og området rundt var fullt av folk.

Etter seremoniene i San Apollinare, mottok Paven i det tilstøtende universitetscollegium representantene for oversjøiske nasjoner og områder tilknyttet Det europeiske fellestråd for økonomisk samarbeide, som på det tidspunkt foretok en studiereise i Italia. Paven underholdt seg livlig med disse personer hvorav flere muhammedanere.

Pave Johannes XXIII har uttalt at han neste år — hvis han får leve og være i aktivitet — vil innlede fastetiden askeonsdag i den gamle tradisjonsrike kirke Santa Sabina på Aventinohøyden.

Studentene vil be for kirkemøtet.

Studentene ved de katolske universiteter i Italia vil organisere en bønne dag 7. mai, i anledning av det bebudede økumeniske kirkemøte. Dagen skal begynne med en prosesjon som går ut fra Bolsena (nord for Roma), og slutter i Orvieto, en distanse på 24 km. Under prosesjonen og ved ankomsten til Orvieto vil studentene be for et godt resultat av konsiliet. Kardinal Agagianian blir bønne dagens beskytter.

JUGOSLAVIA

Kardinal Stepinac meget syk igjen.

Ifølge meldinger fra kirkelige kretser i Jugoslavia, er kardinal Stepinacs sunnhetstilstand forverret i den senere tid. Den 60-årige erkebiskop av Agram, som siden 1946 har vært forhindret av den jugoslaviske regjering fra å utøve sitt embete, har fra lang tid tilbake vært plaget av årebetennelse i det høyre ben. I fjor sommer måtte han underkaste seg en vanskelig operasjon. (KNA)

LIECHTENSTEIN

Pius XII minnefrimerke.

Justitiae Pax» — Rettferdighet skaper fred.

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler.

VEST-TYSKLAND

Intervju om kirkemøtet.

Nyhetsbyrået «Katholische Nachrichten-Agentur» (KNA) gjengir et intervju det har hatt med formannen i det økumeniske utvalg for Tysklands forente evangelisk-lutherske kirke, biskop prof. dr. Heinrich Meyer, Lübeck. Han forsikrer at han forstår dette initiativ «som Pavens vilje til den ene Kirke ut fra lydighet mot troen, uten noen bak-tanker.» (Er versichert, dass er diese Massnahme «ohne alle Hintergedanken als den Willen des Papstes aus des Gehorsam des Glaubens zur einen Kirche verstehe.) «Meg avskrekker på ingen måte den kjensgjerning at konsiliet ble kunnngjørt av Johans XXIII med det mål å føre de 'villedte brødre' tilbake.» Den katolske kirke kan ikke gjøre annet enn å gå ut fra denne forutsetning. Hvis man selv ikke slutter seg til disse fremstillinger, behøver det ikke å forhindre at «man taler med hverandre på et økumenisk kirkemøte.»

10 000 mannlige katolikker på valfart.

Berlins katolske biskop, kardinal Döpfner, innledet den nå tradisjonelle botsvalfart for Berlins katolske menn natten til Pasjonssøndag med bønn for Berlins frihet. «Vi vil forbli sammen,» sa kardinalen, «slik hele vårt folk lenges etter å bli forenet i en rettferdig og fri samfunnsordning.» På vegne av Berlins katolske menn fremsa kardinalen en bønn om at det tyske folks dype ønske måtte bli respektert under forhandlingene, og

at folkets tålmodighet som i så mange år var satt på prøve i Berlin, ikke måtte bli belastet ytterligere.

Etter at andakter var avsluttet i seks kirker i Vest-Berlin, gikk rundt 10 000 katolske menn og kardinal Döpfner bak et tungt botskruisfiks til et sted kalt Funkturm, hvor de fremsa sin bekjennelse til Kristus og Kirken, og også til det frie Berlin. (KNA)

ØSTERRIKE

Et minutt stillhet langfredag.

I industribedriftene, på sykehusene og de offentlige institusjoner som var åpne på langfredag, var det et minutt still-

het langfredag like før kl. 15, til minne om Kristi død. Denne skikk ble innført av den katolske arbeiderungdommen for ti år siden, og er siden tatt i bruk i 89 andre land.

I Østerrike har i de senere år et stadig større antall også annerledes troende arbeidere deltatt i dette stille minutt. Mange steder lyder fabrikk sirenene kl. 15.

Den østerrikske arbeiderungdom — CAJ — knytter også et offer til denne langfredagsskikk. Medlemmene gir en timelønn til utdanning av unge prestekandidater som kommer fra deres eget miljø. Over 60 unge teologer, som tidligere tilhørte CAJ, utdanner seg for tiden til prestegjernen. (KNA)

BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk
Solheimsgt. 11
Tlf. 99 016 Bergen

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

L. W. TORNØE A/S
Papirhandel
Bergen

Gaver for
enhver anledning
fra vår
KUNSTHANDEL

Johan H.
BENTZON A/S
En gros - Telefon 10106

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S
Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

Når det gjelder
STRØMPER

T. Beyer
BOK-OG PAPIRHANDLET AKSJESELSKAP

Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen

All slags
skadeforsikring

SVERRE W. MONSEN

Manufakturvarer - Sengeutstyr

A/S Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

BERGEN

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482

NYGÅRDSGT. 4

Sølv for
alle
anledninger

Theodor Olsens Efff.
JUVELER SMÅSTRANDGT 4
BERGEN

ERLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

OSLO

Wittusen & Jensen a.s

Trykkeri — Kontorrekvisita — Systemer

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

ERLING MOE

God fisk

E. M. JACOBSEN
Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Murmester-, Ingeniør- & Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

WISBECH
ARTIFISIELL KAFFE

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**